

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 25 czerwca 2021 r.

Sąd Okręgowy w Poznaniu Wydział II Cywilny Odwoławczy

w składzie:

Przewodniczący: sędzia Małgorzata Radomska-Stęplewska (spr.)

Sędziowie: Anna Kulczewska-Garcia

Ryszard Małecki

po rozpoznaniu w dniu 25 czerwca 2021 r. w Poznaniu

na posiedzeniu niejawnym

sprawy z powództwa małoletnich J. B. i L. B. działających przez matkę A. B. (1)

przeciwko A. B. (2)

o podwyższenie alimentów

na skutek apelacji wniesionej przez powodów

od wyroku Sądu Rejonowego Poznań-Nowe Miasto i Wilda w Poznaniu

z dnia 9 lipca 2020 r.

sygn. akt IV RC 248/19

I. zmienia zaskarżony wyrok w ten tylko sposób, że:

a) w punkcie 1. zasądza od pozwanego na rzecz małoletniej powódki J. B. podwyższoną rentę alimentacyjną w kwocie po 1.100 zł (tysiąc sto złotych) miesięcznie;

b) w punkcie 2. zasądza od pozwanego na rzecz małoletniej powódki L. B. podwyższoną rentę alimentacyjną w kwocie po 900 zł (dziewięćset złotych) miesięcznie;

II. w pozostałym zakresie oddala apelację;

III. zasądza od pozwanego na rzecz powódek kwotę 540 zł tytułem zwrotu części kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu odwoławczym;

IV. nakazuje ściągnąć od pozwanego na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego w Poznaniu kwotę 300 zł tytułem części nieuiszczonej opłaty od apelacji.

Anna Kulczewska-Garcia Małgorzata Radomska-Stęplewska Ryszard Małecki

UZASADNIENIE

Pozwem wniesionym w dniu 25 marca 2019 r. małoletnie J. B. i L. B., działające przez przedstawicielkę ustawową A. B. (1), reprezentowane przez profesjonalnego pełnomocnika, wniosły o podwyższenie alimentów z kwoty po 500 zł miesięcznie zasądzonych od pozwanego A. B. (2) na rzecz małoletniej powódki J. B. wyrokiem Sądu Okręgowego

w Poznaniu z dnia 08 marca 2016 r., sygn. akt I C 1944/15, na kwotę 1.000 zł miesięcznie, płatnych do dnia 10-ego każdego miesiąca z ustawowymi odsetkami w razie opóźnienia w płatności którejkolwiek z rat, począwszy od dnia złożenia pozwu oraz o podwyższenie alimentów z kwoty po 500 zł miesięcznie zasądzonych od pozwanego A. B. (2) na rzecz małoletniej powódki L. B. wyrokiem Sądu Apelacyjnego w Poznaniu z dnia 23 maja 2017 r., sygn. akt I ACa 961/16, na kwotę 1.000 zł miesięcznie, płatnych do dnia 10-ego każdego miesiąca z ustawowymi odsetkami w razie opóźnienia w płatności którejkolwiek z rat, począwszy od dnia złożenia pozwu. Nadto wniesiono o zabezpieczenie powództwa w sposób zaprezentowany powyżej oraz o zasądzenie od pozwanego na rzecz powódek kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa adwokackiego według norm przepisanych.

W uzasadnieniu wskazano, że z racji wieku małoletnie mają dużo większe potrzeby żywieniowe niż wcześniej. Zwiększyły się także potrzeby intelektualne i towarzyskie małoletnich, nadto małoletnia J. uczęszcza na przyjęcia urodzinowe, organizowane przez rówieśników. Wskazano też na zamiar zmiany miejsca zamieszkania matki i dzieci z P. do D..

W odpowiedzi na pozew z dnia 17 kwietnia 2019 r. pozwany A. B. (2), reprezentowany przez profesjonalnego pełnomocnika, wniósł o oddalenie powództwa w całości jak również wniosku o zabezpieczenie. Ponadto wniósł o obciążenie strony powodowej kosztami procesu, w tym kosztami zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

W uzasadnieniu wskazał, że wprawdzie zarabia nieco większe kwoty, ale oddaje je A. B. (1) w związku z koniecznością dokonania ratalnej spłaty ww. z tytułu przeprowadzonego po rozwodzie podziału majątku wspólnego. Z tego tytułu pozwany zobowiązany jest przekazać byłej żonie kwotę 210.000 zł.

W piśmie procesowym z dnia 23 czerwca 2020 r. powódki zmodyfikowały żądanie pozwu w ten sposób, że wniosły o podwyższenie renty alimentacyjnej na rzecz małoletniej J. B. do kwoty 1.600 zł miesięcznie, a na rzecz małoletniej L. B. do kwoty 1.400 zł miesięcznie. W uzasadnieniu wskazały, że matka małoletnich wypełnia znaczną część obowiązku alimentacyjnego wobec córek poprzez sprawowanie nad nimi bieżącej pieczy. Pozwany na przestrzeni ostatniego roku widział się z dziećmi zaledwie trzy razy, nie spędził z nimi wakacji letnich w 2019 r., ani ferii zimowych. Tym samym pozwany powinien w większej części aniżeli 1/2 partycypować w kosztach ich utrzymania.

Pozwany wniósł o oddalenie zmodyfikowanego powództwa.

Wyrokiem z dnia 9 lipca 2020 r. Sąd Rejonowy Poznań-Nowe Miasto i Wilda w Poznaniu:

-w punkcie 1. zasądził od pozwanego A. B. (2) na rzecz małoletniej powódki J. B. podwyższoną rentę alimentacyjną w wysokości po 900zł miesięcznie, poczynając od dnia 25 marca 2019r. płatne z góry do dnia 10-go każdego miesiąca wraz z ustawowymi odsetkami w przypadku opóźnienia w płatności którejkolwiek z rat do rąk matki małoletniej powódki – A. B. (1) i to w miejsce alimentów w wysokości po 500zł miesięcznie zasądzonych wyrokiem Sądu Okręgowego w Poznaniu z dnia 08.03.2016r w sprawie I C 1944/15,

-w punkcie 2. zasądził od pozwanego A. B. (2) na rzecz małoletniej powódki L. B. podwyższoną rentę alimentacyjną w wysokości po 750zł miesięcznie, poczynając od dnia 25 marca 2019r. płatne z góry do dnia 10-go każdego miesiąca wraz z ustawowymi odsetkami w przypadku opóźnienia w płatności którejkolwiek z rat do rąk matki małoletniej powódki – A. B. (1) i to w miejsce alimentów w wysokości po 500zł miesięcznie zasądzonych wyrokiem Sądu Okręgowego w Poznaniu z dnia 08.03.2016r w sprawie I C 1944/15,

- w punkcie 3. w pozostałym zakresie powództwo oddalił,

- w punkcie 4. wyrokowi w pkt 1 i 2 nadał rygor natychmiastowej wykonalności i klauzulę wykonalności;

- w punkcie 5. kosztami sądowymi obciążył pozwanego częściowo i z tego tytułu nakazał ściągnąć od niego na rzecz Skarbu Państwa -Sądu Rejonowego Poznań - Nowe Miasto i Wilda w Poznaniu kwotę 500 zł,

- w punkcie 6. koszty pozasądowe stron wzajemnie zniósł.

Sąd Rejonowy ustalił następujący stan faktyczny:

Małoletnia J. B. ur. (...) i małoletnia L. B. ur. (...) pochodzą ze związku małżeńskiego A. B. (1) i A. B. (2). Małżeństwo rodziców małoletnich zostało rozwiązane wyrokiem Sądu Okręgowego w Poznaniu z dnia 08 marca 2016 r., wydanym w sprawie o sygn. akt I C 1944/15. Obowiązkiem alimentacyjnym zostali obciążeni oboje rodzice, a od A. B. (2) zostały zasądzone alimenty na rzecz małoletniej J. B. w kwocie po 500 zł miesięcznie i na rzecz małoletniej L. B. w kwocie 1.400 zł. Wyrokiem z dnia 23 maja 2017 r., wydanym w sprawie o sygn. akt I ACa 961/16 Sąd Apelacyjny w Poznaniu obniżył kwotę alimentów na rzecz małoletniej L. B. do 500 zł miesięcznie.

W momencie wydania wyroku Sądu Okręgowego w Poznaniu w dniu 08 marca 2016 r. w sprawie sygn. akt I C 1944 /15, zmienionego wyrokiem Sądu Apelacyjnego z dnia 23 maja 2017 r., w sprawie I ACa 961/16, sytuacja życiowa i materialna stron przedstawiała się następująco:

Małoletnia J. B. miała wówczas 7 lat, a od września 2015 r. uczęszczała do szkoły podstawowej. Jej miesięczne koszty utrzymania wynosiły około 950 zł miesięcznie, a składały się na nie: wydatki na wyżywienie 200 zł, obiady w szkole 150 zł, zakupy szkolne 50 zł, odzież 100 zł, rozrywka około 100 zł, leki 80 zł, udział w kosztach utrzymania mieszkania 200 zł.

Małoletnia L. B. miała 15 miesięcy. Jej miesięczne koszty utrzymania wynosiły około 800 zł miesięcznie, a składały się na nie: wyżywienie 350 zł (w tym mleko 150 zł), środki higieniczne 60 zł, wizyty lekarskie 30 zł, odzież 42 zł, lekarstwa 90 zł, udział w kosztach utrzymania mieszkania 200 zł.

Matka małoletnich była zatrudniona jako nauczyciel edukacji wczesnoszkolnej w Szkole Podstawowej w Z. za wynagrodzeniem 2.536 zł miesięcznie. Matka zamieszkiwała z córkami i swoją matką. Miesięczny koszt utrzymania lokalu wynosił około 800 zł. Matka małoletnich korzystała z pomocy rodziców, którzy przekazywali jej kwotę około 2.000 zł miesięcznie. Na jej miesięczne koszty utrzymania składały się: udział w kosztach utrzymania mieszkania 200 zł, wyżywienie 400 zł, zakup odzieży 150 zł, zakup środków czystości i chemii gospodarczej (w tym dla dzieci) ok. 200 zł.

Pozwany był wówczas zatrudniony na stanowisku inspektora w Wydziale (...) Starostwa Powiatowego w S. za wynagrodzeniem około 2.600 zł netto miesięcznie. Jego średni miesięczny dochód uwzględniający nagrody i premie wynosił 3.000 zł netto miesięcznie. Minimalne dochody powoda wynosiły około 2.741 zł. Pozwany prowadził własną działalność gospodarczą i z tego tytułu osiągał dochód w kwocie około 1.000 zł miesięcznie. W dniu 13 stycznia 2016 r. złożył wniosek o wykreślenie działalności gospodarczej z rejestru z uwagi na zaprzestanie jej prowadzenia. Pozwany zamieszkiwał sam w domu stanowiącym współwłasność małżonków, miesięczne koszty utrzymania posiadłości wynosiły około 500 zł (węgiel 200 zł, prąd 200 zł, woda 80 zł, śmieci 10,50 zł). Dodatkowo pozwany przeznaczał na wyżywienie miesięcznie 500 zł, na odzież 100 zł, na paliwo 450 zł, na leki na astmę 80 zł, na Internet 55 zł, na telefon 76 zł.

W niniejszej sprawie sytuacja życiowa i materialna stron przedstawia się następująco:

Małoletnia J. B. ma obecnie 11 lat, a małoletnia L. B. ma obecnie niespełna 6 lat.

W czerwcu 2019 r. usprawiedliwione potrzeby małoletniej J. B. kształtowały się na poziomie ok. 1.700 zł, a składają się na nie:

- partycypacja w kosztach utrzymania mieszkania ok. 164 zł wyliczone na podstawie rachunków,
- koszty związane ze szkołą 130 zł,
- korepetycje, ale jedynie z języka angielskiego na poziomie jednej godziny w tygodniu po 30 zł, a nie z matematyki ze względu na wykształcenie matki i dziadków matczynych – czyli 120 zł,

- środki czystości i kosmetyki 50 zł,
- paliwo 200 zł,
- rozrywka (zakup książek, kino, wycieczki) 70 zł, a w pozostałym zakresie wydatek nie usprawiedliwiony potrzebami dziecka,
- odzież i obuwie 160 zł,
- leki i wizyty lekarskie 150 zł (J. ma atopowe zapalenie skóry i astmę oskrzelową – czasem musi iść do dermatologa),
- wyżywienie 450 zł usprawiedliwione wiekiem dziecka,
- kieszonkowe 50 zł,
- telefon 30 zł,
- prezenty 50 zł,
- kolonie 75 zł.

W czerwcu 2019 r. usprawiedliwione potrzeby małoletniej L. B. kształtowały się na poziomie ok. 1.370 zł, a składają się na nie:

- partycypacja w kosztach utrzymania mieszkania ok. 164 zł,
- koszty związane z przedszkolem 246 zł,
- środki czystości i kosmetyki 50 zł,
- paliwo 200 zł,
- rozrywka (zakup książek, kino, wycieczki) 70 zł, a w pozostałym zakresie wydatki nie usprawiedliwione potrzebami dziecka,
- odzież i obuwie 160 zł,
- leki i wizyty lekarskie 100 zł (albowiem dziewczynka nie jest chora na nic przewlekłe),
- wyżywienie 300 zł, albowiem dziecko jada w przedszkolu,
- prezenty 50 zł,
- półkolonie 34 zł.

Kiedy powódki wraz z matką mieszkały w Z., to pozwany widywał się co dwa tygodnie na weekend, w czwartki oraz w wakacje.

Matka małoletnich A. B. (1) do czerwca 2019 zamieszkiwała z dziećmi w S., albowiem pozwany nie zgadzał się na ich wyprowadzkę do D.. Od lipca 2019 r. A. B. (1) wraz z rodziną zamieszkuje w D. na terenie ośrodka, którego jest współwłaścicielką. Koszt remontu tego Ośrodka wyniósł 30 tys. zł, a obecnie matka powódek zwraca co miesiąc rodzicom po 1000 zł. A. B. (1) obecnie prowadzi działalność gospodarczą w D. i osiąga dochód w wysokości około 3.000 zł netto miesięcznie, wcześniej w ramach działalności gospodarczej osiągała dochód na poziomie 3500 zł.

Matka małoletnich na utrzymanie mieszkania w Z. przeznaczała następujące kwoty: prąd 165 zł miesięcznie (330 zł co 2 miesiące), gaz 214 zł, woda 67 zł (132 zł co 2 miesiące), śmieci 36 zł, podatek od nieruchomości 11,70 zł (138 zł

na rok). Obecnie koszty utrzymania mieszkania wynoszą ok. 210 zł, ale nie jest to wliczane do kosztów utrzymania małoletnich, albowiem małoletnie tam nie mieszkają.

Matka małoletnich korzysta z rządowego programu Rodzina 500+.

Obecnie usprawiedliwione potrzeby małoletniej L. B. kształtują się na poziomie ok. 1250 zł, a składają się na nie:

- partycypacja w kosztach utrzymania mieszkania ok. 35 zł,
- koszty związane ze szkołą 200 zł (w tym ewentualne zajęcia dodatkowe na poziomie 100 zł, wyprawka szkolna bez podręczników i opłaty),
- środki czystości i kosmetyki 50 zł,
- paliwo 100 zł,
- rozrywka (zakup książek, kino, wycieczki, prezenty) 100 zł – wydatki w większym zakresie są oczywiście możliwe, ale nie konieczne do zaspokajania podstawowych potrzeb),
- odzież i obuwie 150 zł – takie wydatki są adekwatna dla sześciolatniego dziecka,
- leki i wizyty lekarskie 100 zł,
- wyżywienie 300 zł,
- kieszonkowe 20 zł,
- telefon 30 zł,
- wakacje 170 zł.

Obecnie usprawiedliwione potrzeby małoletniej J. B. kształtują się na poziomie ok. 1.500 zł, w tym wydatki na korepetycję na minimalnym poziomie ok. 150 zł miesięcznie w roku szkolnym, a składają się na nie:

- partycypacja w kosztach utrzymania mieszkania - ok. 35 zł,
- koszty związane ze szkołą, zajęciami dodatkowymi, wycieczkami 150zł oraz korepetycje od września 2020 r. j. niemiecki – 200 zł,
- środki czystości i kosmetyki 70 zł,
- paliwo 100 zł,
- rozrywka (zakup książek, prezenty, kino, wycieczki) 100 zł – taka kwota jest adekwatna, jeżeli się weźmie pod uwagę koszty wycieczek uwzględnione przy wydatkach szkolnych),
- odzież i obuwie 150 zł (taka kwota adekwatna zważywszy na okoliczność, że małoletnia otrzymuje również ubrania od ojca, albo otrzymywałaby gdyby ojca odwiedzała),
- leki i wizyty lekarskie 150 zł,
- kieszonkowe 40 (taka kwota powinna być adekwatna zważywszy na wydatki na rozrywkę),
- wyżywienie 300 zł,
- telefon – 50 zł.

- wakacje 170 zł.

- wydatki na okulary i okulistę rzędu 30 zł miesięcznie przez dwa lata - J. od września 2019 r. nosi okulary, które zakupiła za kwotę 549 zł.

Jeżeli zachodzi taka potrzeba, A. B. (1) wzywa opiekunkę do dzieci, gdy np. musi coś pilnie załatwić wieczorem i koszt takiej opiekunki to kwota 800 zł miesięcznie.

Pozwany A. B. (2) jest nadal zatrudniony na stanowisku inspektora w Wydziale (...) Starostwa Powiatowego w S. za wynagrodzeniem około 3.600 zł netto miesięcznie. Pozwany prowadzi własną działalność gospodarczą i z tego tytułu osiągał dochód w kwocie około 3.400 zł miesięcznie.

Pozwany nadal zamieszkuje samodzielnie i oprócz małoletnich powódek nie ma innych osób na utrzymaniu. Pozwany widuje się z małoletnimi córkami co dwa tygodnie od piątku do niedzieli i dodatkowo w czwartki od 16:00 do 19:30 i w zależności od tego, czy małoletnie muszą odrobić lekcje, jadą do jego mamy albo pozwany zapewnia im atrakcje.

Miesięczne koszty utrzymania pozwanego są następujące: rachunki około 1.122 zł (telefon ok. 85 zł, prąd ok. 204 zł, węgiel 350 zł, telewizja ok. 75 zł, ubezpieczenie domu ok. 77 zł, Izba inżynierów 42 zł, Internet 55 zł, śmieci ok. 11 zł, woda 86 zł, podatek gruntowy 75 zł, rata za odkurzacz 63 zł), remonty domu około 308 zł (np. naprawa kotła 250 zł, zakup materiałów na konserwację i bieżące utrzymanie 58 zł), koszty związane z utrzymaniem samochodu ok. 359 zł (ubezpieczenie 192 zł, naprawy ok. 167 zł, paliwo 400 zł), koszty życia około 1.250 zł (wyżywienie 600 zł, odzież 100 zł, leki i wizyty lekarskie 200 zł, rozrywka 200 zł), koszty utrzymania dzieci około 1.966 zł (alimenty 1.000 zł, paliwo na przywiezienie i odwiezienie dzieci w weekendy i czwartki ok. 433 zł i w pozostałym zakresie wyżywienie oraz atrakcje dla dzieci). Ponadto pozwany w wyniku podziału majątku wspólnego, w styczniu 2019 r. zaciągnął pożyczkę w kasie zapomogowo-pożyczkowej, która jest podzielona na 10 rat po 1.000 zł miesięcznie, celem spłacenia A. B. (1). Pozwany jest również obciążony kredytem hipotecznym na 20 lat, który także zaciągnął na spłatę A. B. (1) – miesięczna rata kredytu 944,57 zł. Łączne miesięczne kwoty wydatkowane obecnie przez pozwanego to około 6.800 zł miesięcznie.

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił przede wszystkim na podstawie zgromadzonych w sprawie dokumentów urzędowych i prywatnych, jak również wyjaśnień przedstawicielki ustawowej małoletnich powódek oraz pozwanego.

Sąd dał wiarę zeznaniom stron opierając się na dokumentach przedstawionych przez strony. W zasadzie przyjęto bez modyfikacji kosztorys przedstawiony przez pozwanego. Natomiast sąd zmodyfikował kosztorys utrzymania małoletnich zgodnie z zasadami doświadczenia życiowego, co zostało opisane powyżej. Sąd nie uwzględnił do kosztów utrzymania małoletnich kosztów utrzymania domu w Z., albowiem małoletnie powódki tam nie zamieszkują. Nadto sąd nie uwzględnił w kosztach utrzymania powódek kosztów opieki, albowiem małoletnie są wystarczająco duże, by przebywać dłużej w świetlicy szkolnej, albo u dziadków matczynych, a matka powódek ma na tyle elastyczny czas pracy, by mogła się zająć dziećmi. Po drugie koszt ów nie zasługuje na uwzględnienie, albowiem A. B. (1) wyprowadziła się z Z., bez zgody ojca dzieci, który ma pełne prawo decydować w takich sprawach dzieci i nie można premiować matki za podjęcie takiej samodzielnej decyzji, albowiem A. B. (2) ma przez to utrudnione kontakty dziećmi.

Na podstawie ustalonego stanu faktycznego Sąd Rejonowy poczynił następujące rozważania:

Rozstrzygnięcie o żądaniu opartym na art. 138 k.r.o. wymaga po pierwsze porównania stanu istniejącego w dacie orzeczenia w sprawie alimentów ze stanem istniejącym w dacie orzekania o ich podwyższeniu, po drugie zaś oznacza, że upływ czasu, jaki nastąpił od daty ostatniego wyroku alimentacyjnego sam w sobie nie może jeszcze przemawiać za zasadnością powództwa. Na stronie ciąży wówczas obowiązek wykazania, że zmiany także nastąpiły, stosownie do ogólnej reguły dowodowej z art. 6 k.c.

Niewątpliwie koszty utrzymania małoletnich od czasu ostatniego orzekania o wysokości alimentów wzrosły. Dotyczy to obu dziewczynek, przy czym w przypadku J. z kwoty ok. 950 zł do około 1.700 zł, w przypadku L. z kwoty 800 zł do kwoty około 1.370 zł. Przy czym obecne koszty utrzymania małoletnich są niższe o około 200 zł co do J. B. i o 120 zł

co do L.. Jest to jednak nieznaczna różnica, która wynika z tego, że nie rozpoczął się jeszcze rok szkolny i nie można doszacować, ile w nowym miejscu kosztować będą zajęcia dodatkowe. Nadto pewnemu niedoszacowaniu podlegały obecne koszty wyżywienia małoletnich. Jeżeli weźmie się te dwie kwestie pod uwagę, to wówczas należy przyjąć, że koszty utrzymania małoletnich w D. będą porównywalne do kosztów utrzymania małoletnich w Z..

Sytuacja matki dzieci zasadniczo się nie zmieniła od czasu ostatniego orzekania o alimentach i zważywszy na wskaźnik inflacji, jej dochody są porównywalne.

Sytuacja A. B. (2) zmieniła się o tyle, że zarabia aktualnie 7.000 zł miesięcznie, tj. o ponad 3.000 zł więcej niż poprzednio i część tej kwoty pozwany może w ocenie Sądu przekazać na podwyższone koszty utrzymania swych – jedynych zresztą – dzieci. Analizując miesięczne wydatki pozwanego Sąd uznał, że kształtują się one na poziomie 6.800 zł, w tym kwoty przeznaczane na alimenty dla dzieci oraz na utrzymanie dzieci, kiedy są pod jego opieką, albo byłyby, gdyby matka dzieci wydawała (dowozila - toczy się sprawa o wykonywanie kontaktów). W kosztach, które ponosi pozwany, albo ponosiłby, gdyby kontakty były prawidłowo realizowane, należy wliczyć koszty opieki nad dziećmi podczas kontaktów i przejazdu na poziomie co najmniej 800 zł miesięcznie. Zważyć należy również, że pozwany jest pozbawiony wszelkich świadczeń na wychowanie dzieci, a jak to wykazał jest ojcem zaangażowanym i kreatywnym i należy dać mu szansę na zapewnienie odpowiednich atrakcji dla dzieci. Jak słusznie zauważył Sąd Okręgowy, alimenty są zaspokajane w pierwszej kolejności przed zobowiązaniami kredytowymi i w związku z powyższym, należy przyjąć, że pozwany ma odpowiednie środki, by owe alimenty zaspokoić, ale na poziomie nie wyższym niż 50% usprawiedliwionych potrzeb małoletnich biorąc pod uwagę powyższe rozważania.

Zdaniem Sądu dotychczas zebrany materiał dowodowy zezwala na zasądzenie od pozwanego kwoty po 900 zł miesięcznie tytułem podwyższonych alimentów dla J. B. i kwotę 750 zł miesięcznie w przypadku L. B..

Mając powyższe na uwadze Sąd orzekł jak pkt. 1 i 2 wyroku, a w pozostałym zakresie zgłoszone roszczenie oddalając – jak w pkt. 3 wyroku. Sąd zasądził podwyższone alimenty począwszy od dnia 25.03.2019 r. (od dnia złożenia pozwu).

Apelację od powyższego wyroku wywiodły powódki, zaskarżając go w części – tj. w punkcie 3. Zaskarżonemu orzeczeniu zarzuciły:

1. naruszenie art. 135 § 2 k.r.o. poprzez brak jego zastosowania w sytuacji, gdy matka małoletnich sprawuje wyłączną bieżącą pieczę nad dziećmi, zajmując się ich wychowaniem, dbając o ich prawidłowy rozwój, wykształcenie, zdrowie, a więc znaczną część obowiązku alimentacyjnego wypełnia osobistymi staraniami o wychowanie małoletnich dzieci, podczas gdy pozwany aktualnie zaniechał jakichkolwiek kontaktów z dziećmi,

2. sprzeczność ustaleń faktycznych z treścią zebranego materiału dowodowego polegającą na:

- braku uwzględnienia, że remont o wartości 30.000 zł sfinansowany przez rodziców A. B. (1) z tytułu którego matka małoletnich zobowiązana jest do spłaty w wysokości 1.000 zł miesięcznie, dotyczył mieszkania zlokalizowanego w ośrodku wypoczynkowym, w którym to mieszkaniu A. B. (1) zamieszkuje z córkami i miał na celu dostosowanie lokalu do potrzeb matki i dzieci, tym samym kwota 1.000 zł miesięcznie powinna zostać stosunkowo ujęta w miesięcznych kosztach utrzymania małoletnich,

- nieuzasadnionym przyjęciu, że aktualne potrzeby małoletniej L. B. kształtują się na poziomie ok. 1.250 zł miesięcznie, podczas gdy potrzeby te należy określić na poziomie ok. 2.200 zł miesięcznie,

- nieuzasadnionym przyjęciu, że aktualne potrzeby małoletniej J. B. kształtują się na poziomie ok. 1.500 zł miesięcznie, podczas gdy potrzeby te należy określić na poziomie ok. 2.500 zł miesięcznie,

- nieuzasadnionym przyjęciu, że w kosztach utrzymania powódek nie należy uwzględniać kosztów opiekunki, podczas gdy ich matka aktualnie samodzielnie sprawuje opiekę nad córkami, jednocześnie pracując zawodowo, a A. B. (1) ma nieregulowane godziny pracy, co wbrew ustaleniom Sądu I instancji nie oznacza elastycznego czasu pracy, rodzice

A. B. (1) również pracują zawodowo i nie mogą wesprzeć jej w większym zakresie opieką nad córkami, a z uwagi na panującą pandemię Covid-19 przez ostatnie kilka miesięcy nie było możliwe przebywanie dzieci w świetlicy szkolnej,

- braku uwzględnienia, że ojciec powódek nie wykazuje aktualnie chęci spędzania z nimi czasu, np. w okresie wakacyjnym, w żaden sposób nie wsparł również ich matki w okresie zamknięcia placówek szkolno-edukacyjnych,

- błędnym uznaniu, że ojciec małoletnich nadal zamieszkuje sam w sytuacji, gdy jak sam przyznał, obecnie mieszka u swojej partnerki,

- błędnym uznaniu, że pozwany widuje się z małoletnimi córkami, gdy coś zgoła innego wynika ze zgromadzonego materiału dowodowego,

- braku uwzględnienia, że pozwany musiał już dokonać spłaty pożyczki zaciągniętej w kasie zapomogowo-pożyczkowej w styczniu 2019 r., na 10 rat miesięcznych,

- braku uwzględnienia, że pozwany nie mieszka w nieruchomości w K., której jest właścicielem i mógłby sprzedać lub wynająć tę nieruchomość, a co więcej fakt, że nikt tam nie mieszka wpłynąć musiał na obniżenie kosztów eksploatacji, nie ma również potrzeby dokonywania remontów niezamieszkałego domu,

- braku uwzględnienia, że to matka sprawuje wyłączną pieczę nad dziećmi, zajmując się ich codziennym wychowaniem, dbając o ich prawidłowy rozwój, wykształcenie, zdrowie, a więc znaczną część obowiązku alimentacyjnego wypełnia osobistymi staraniami o wychowanie małoletnich dzieci zgodnie z przepisem art. 135 § 2 k.r.o.

Mając na względzie ww. zarzuty apelujące wniosły:

- o uchylenie wyroku w zaskarżonej części i przekazanie sprawy Sądowi I instancji do ponownego rozpoznania,

- ewentualnie o zmianę wyroku w zaskarżonej części i zasądzenie na rzecz małoletniej J. B. podwyższonej renty alimentacyjnej w kwocie 1.600 zł miesięcznie, a na rzecz małoletniej L. B. podwyższonej renty alimentacyjnej w kwocie 1.400 zł miesięcznie oraz o zasądzenie od pozwanego na rzecz małoletnich powódek zwrotu kosztów postępowania.

Do apelacji dołączono dokumenty z okresu czerwiec – lipiec 2020 r. na okoliczność usprawiedliwionych kosztów utrzymania powódek – rachunki, faktury i przelewy związane z wakacjami letnimi powódek.

W odpowiedzi na apelację pozwany wniósł o oddalenie apelacji, podnosząc w szczególności, że matka dzieci utrudnia mu kontakty z córkami, toczą się sprawy sądowe dotyczące władzy rodzicielskiej i egzekucji kontaktów.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja okazała się częściowo uzasadniona.

Sąd Odwoławczy przyjął w większości ustalenia faktyczne i poglądy prawne Sądu I instancji, zawarte w pisemnym uzasadnieniu wyroku jako własne. Dokonał jedynie odmiennej oceny co do stopnia rozłożenia ciężaru utrzymania małoletnich powódek na jej rodziców, co skutkowało zmianą zaskarżonego wyroku.

Na etapie postępowania apelacyjnego Sąd Okręgowy ustalił, że od czasu przeniesienia się powódek wraz z matką do D. w lipcu 2019 r. pozwany ma sporadyczne kontakty osobiste z córkami. Na rozprawie przed Sądem I instancji w dniu 9 lipca 2020 r. zeznał, że ostatni raz widział się z dziećmi 24 stycznia 2020 r. Nie spędził też z córkami ferii zimowych, ani wakacji letnich w 2020 r. Poza alimentami pozwany nie ponosi zatem kosztów związanych z utrzymaniem małoletnich w czasie kontaktów oraz kosztów dojazdów na kontakty, które Sąd Rejonowy oszacował na kwotę 800 zł miesięcznie. Pozwany dotychczas zamieszkiwał u swojej partnerki w S., ale ma zamiar po remoncie domu w K. zamieszkać w nim wraz z partnerką i jej synem.

Odnosząc się do zarzutów apelacji dotyczących niewłaściwego ustalenia usprawiedliwionych potrzeb małoletnich powódek, Sąd Okręgowy podkreśla, że z uzasadnienia zaskarżonego wyroku wynika, że Sąd I instancji ostatecznie przyjął, że koszty utrzymania małoletnich powódek w D. będą porównywalne do kosztów ich utrzymania w Z., a więc usprawiedliwione potrzeby małoletniej J. kształtują się na poziomie ok. 1800 zł miesięcznie, a potrzeby małoletniej L. – ok. 1370 zł miesięcznie, przy uwzględnieniu wydatków szkolnych i kosztów zajęć dodatkowych. W apelacji nie wykazano natomiast, aby koszty utrzymania małoletnich powódek przekraczały ww. kwoty. Podzielić też należy stanowisko Sądu Rejonowego, że biorąc pod uwagę wiek powódek oraz to, że zamieszkują na terenie ośrodka wypoczynkowego, w którym pracuje ich matka, istnieje możliwość zorganizowania opieki nad dziećmi bez udziału opiekunki, np. przy pomocy dziadków ze strony matki, świetlicy szkolnej, zajęć dodatkowych, półkolonii i obozów wakacyjnych.

Za uzasadniony Sąd Okręgowy uznał natomiast zarzut apelacji, że Sąd I instancji nie uwzględnił w wystarczającym stopniu tego, że to matka sprawuje wyłączną pieczę nad dziećmi, zajmując się ich codziennym wychowaniem, dbając o ich prawidłowy rozwój, wykształcenie, zdrowie, a więc znaczną część obowiązku alimentacyjnego wypełnia osobistymi staraniami o wychowanie małoletnich dzieci zgodnie z przepisem art. 135 § 2 k.r.o. Mając na uwadze to, że od lipca 2019 r. pozwany ma sporadyczne kontakty osobiste z córkami, nie uczestniczy w sprawowaniu bieżącej opieki nad nimi, Sąd Okręgowy uznał, że powinien on uczestniczyć w kosztach utrzymania dzieci w wyższym stopniu niż matka.

Mając na uwadze to, że usprawiedliwione potrzeby małoletnich powódek wynoszą: J. ok. 1.800 zł, L. ok. 1370 zł miesięcznie, a ich matka swój obowiązek alimentacyjny wypełnia również poprzez samodzielne sprawowanie pieczy i wychowanie małoletnich, w czym pozwany prawie w ogóle nie uczestniczy, zdaniem Sądu Odwoławczego pozwany winien ponosić koszty utrzymania powódek w ok. 60%, a matka w ok. 40%. Uzasadnione zatem było zasądzenie od pozwanego podwyższonych rent alimentacyjnych w kwotach po: 1.100 zł miesięcznie na rzecz J. i 900 zł miesięcznie na rzecz L., które mieszczą się w zakresie możliwości finansowych pozwanego.

Mając na uwadze powyższe, Sąd Okręgowy na podstawie art. 386 § 1 k.p.c. zmienił zaskarżony wyrok w ten sposób, że: w punkcie 1 zasądził od pozwanego na rzecz małoletniej J. B. podwyższoną rentę alimentacyjną w wysokości po 1.100 zł miesięcznie, w punkcie 2. zasądził od pozwanego na rzecz małoletniej L. B. podwyższoną rentę alimentacyjną w wysokości po 900 zł miesięcznie.

Na podstawie art. 385 k.p.c. w pozostałym zakresie oddalono apelację jako bezzasadną.

Na podstawie art. 113 ust. 1 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych w zw. z art. 100 zd. 1 k.p.c. nakazano ściągnąć od pozwanego na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego w Poznaniu kwotę 300 zł tytułem części opłaty od apelacji, od uiszczenia której powódki były zwolnione z mocy prawa. Uwzględniono, że nieuiszczona opłata od apelacji wynosiła 1.000 zł, a powódki wygrały sprawę w postępowaniu odwoławczym w 30 %, w związku z czym nakazano ściągnąć od pozwanego 30% ww. opłaty, czyli 300 zł.

O kosztach postępowania odwoławczego orzeczono na podstawie art. 100 zd. 1 k.p.c. i § 2 pkt 5 w zw. z § 4 ust. 4 i §10 ust. 1 pkt 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 22.10.2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie, zasądzając od pozwanego na rzecz powódek kwotę 540 zł tytułem zwrotu części kosztów zastępstwa procesowego, stanowiącą 30% tych kosztów wynoszących 1.800 zł.

Anna Kulczewska-Garcia Małgorzata Radomska-Stęplewska Ryszard Małecki